

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Proč máme v Evropě s islámem problém?

Jiří Weigl:

Proč máme v Evropě s islámem problém?

Václav Klaus:

Stav a perspektivy Evropy s ohledem na současné globální dění

Otázka IVK: Kniha roku

Jiří Weigl

výkonný ředitel Institutu Václava Klause

Islamistický terorismus a migrační vlna z Blízkého východu, která do Evropy přivádí statisíce a možná milióny muslimů, rozpoutaly na našem kontinentě zuřivou polemiku o islámu, jeho údajné mimořádné agresivité a zjevné obtížné slučitelnosti s hodnotami a principy soudobé evropské liberální demokracie. Stovky nadšenců se vrhly na amatérské studium Koránu a v jeho různých pasážích nacházejí potvrzení svých zcela protikladných apriorních představ. Není divu, Korán, stejně jako křesťanské Písmo svaté, není logicky vystavěný a strukturovaný text a z kontextu vytrženými pasážemi lze zdůvodnit cokoliv.

Téměř od samého počátku islám vznikl jako státní náboženství.

Chceme-li islámu porozumět skutečně, je lepší zamyslet se nad způsobem vzniku tohoto náboženství a rolí, kterou ve společnosti hraje. Na rozdíl od křesťanství, které vzniklo jako náboženství pronásledované sekty a jeho jádrem byla naděje a víra v posmrtnou spásu, základ islámského náboženství je dílem jednoho muže, historické postavy – Proroka Muhammada, který se v 7. století n.l. shodou okolností stal vládcem malého městského státu v západní Arábii. Téměř od samého počátku islám vznikl jako státní náboženství, neboť Muhammad svá rozhodnutí jakožto vládce řídicí obec opíral o náboženská zjevení, která mu prostřednictvím archanděla Gabriela sesílal Bůh. V důsledku toho existuje mezi charakterem, obsahem a zaměřením islámu ve srovnání s křesťanstvím podstatný rozdíl. Muhammad jako vládce a správce obce musel řešit spoustu konkrétních praktických problémů života a svá rozhodnutí vkládal do úst Bohu. Islám se tak v důsledku toho nestal pouhým náboženstvím v tom smyslu, jak jej vzhledem ke křesťanské tradici chápeme my, ale učením navíc rozsáhle upravujícím pozemský život jednotlivce, rodiny i obce. Náboženství tak

hluboce prostupuje každodenní život muslima (včetně takových jeho součástí, jako je stravování, hygiena, vztahy mezi pohlavími atd.) a vytváří tak pevnou tradici a vazbu, která odolává případným vnějším vlivům. Proto jsou muslimské komunity tak odolné v odlišném, např. evropském prostředí a úspěšně vzdorují pokusům jak o asimilaci, tak alespoň integraci do jiné kultury.

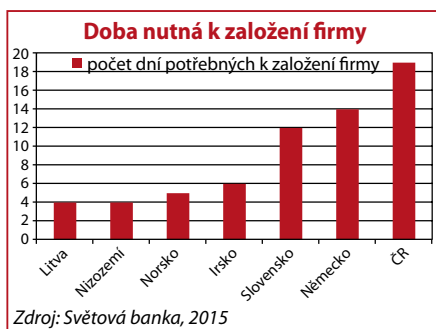
Právo šarí'a je v důsledku výše uvedeného integrální součástí islámského náboženství a není od něho oddělitelné. Požadovat proto po věřících muslimech vzdát se požadavku na uplatnění práva šarí'a je nesmyslné, neboť spolu s náboženskými a etickými pravidly tvoří vlastní obsah islámu. Islámské právní vědě náboženský základ práva a jeho deklarovaný božský původ přináší od počátku nemalé problémy. Již v prvních staletích existence islámského světa se charakter života a jeho problémů v různých zemích podstatně lišil od jednoduchého světa Muhammadovy ranné středověké Arábie a Korán ani tradice Prorokova života nedávaly návod na řešení řady nově vznikajících situací a právních problémů. Proto vznikly známé právní školy lišící se výkladem Koránu a sunny a proto se prameny islámského práva rozšiřují i o principy analogie, konsensus právních autorit a v moderní době i znovu o nezávislou interpretaci pramenů práva nábožensky kvalifikovaným znalcem, což dnes otevřelo cestu pro vznik radikálního islamismu.

Požadovat po věřících muslimech vzdát se požadavku na uplatnění práva šarí'a je nesmyslné, neboť spolu s náboženskými a etickými pravidly tvoří vlastní obsah islámu.

Právní systémy v současném islámském světě až na výjimky vycházejí obvykle ze západních vzorů a pouze v oblasti rodinného, dědického a trestního práva navazují na šarí'u. Rozpor, který tak vzniká mezi existující praxí a požadavky islámu, je však evidentní a permanentně přítomný.

Muhammad byl nejen prorok a náboženský vůdce, ale i světský vládce. V důsledku toho v sobě islám obsahuje silný požadavek na teokracii jako na formu vlády. Z pohledu ▶

PROSINCOVÝ GRAF IVK

Institut Václava Klause o.p.s.

Šarecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 14. 12. 2015

ortodoxního islámu je tak při neexistenci chalífátu legitimita všech režimů vládnoucích v muslimských zemích pochybná.

Současně si islám z obdobných důvodů nárokuje prioritu vůči jiným náboženstvím. Přirozený stav je ten, kdy islámu a muslimům náleží vláda ve společnosti a pokud ne, tento stav je nepřirozený a měl by být změněn.

Moderní představa náboženství jako privátní, soukromé záležitosti jednotlivce je pro islám nepřijatelná.

V rozporu se zažitými předsudky nebylo šíření víry ohněm a mečem v islámské tradici příliš časté. Muslimské výboje měly především dobovačným a kořistným motivem. Na rozdíl od velmi netolerantní tradice středověkého křesťanství islám toleruje jinověrce (křesťany a židy), postuluje jejich ochranu a samosprávu jejich obcí. Proto také byl středověký islámský svět ve srovnání s křesťanskou Evropou světem tolerance a mírové koexistence různých etnik a náboženství pod ochrannými křídly dominantního islámu.

Arabové v době svých výbojů po Muhammadově smrti chápali naopak islám jako čistě arabské náboženství a bránili konverzi cizinců. Motivem šíření islámu jak na Blízkém východě, tak například v osmanské době na Balkáně byly především materiální důvody, snaha vyhnout se vyššímu zdanění jinověrců, které islám zavádí, a snaha po společenském vzestupu, který přijetí islámu umožňovalo.

Islám je svým vznikem i dlouhou tradicí náboženstvím veřejného života, které z jednotlivého muslima činí součást obce

(umma). Moderní představa náboženství jako privátní, soukromé záležitosti jednotlivce je pro islám nepřijatelná. Proto tak konfliktně naráží na tradici nekonfesijního sekulárního státu na Západě. Pro islám je tato představa nepřijatelná.

Další podstatnou zvláštností islámu, která rovněž souvisí se způsobem jeho vzniku, je chápání času, respektive společenského pokroku. Vzhledem k tomu, že zakladatel islámského náboženství Muhammad je označován za posledního proroka, který lidstvu doručil závěrečné Božské poselství, jsou on, jeho doba a doba jeho bezprostředních následovníků považovány za dokonalé a jejich příklad za vždy hodný následování. Islám proto nesdílí evropskou osvícenskou představu společenského pokroku ležícího v budoucnosti. Dokonalý svět již přeci existoval v době Muhammadově. Tento retrospektivní pohled na svět a postupné zbožštění náboženských autorit nakonec postupem staletí zcela zadusily veškerý duchovní pokrok v islámském světě, který se cca od ničivého mongolského vpádu ve 13. století do střetnutí s evropským kolonialismem ve století 19. více méně zmítal ve zkratném opakování a cizelování starých myšlenek, forem a postupů.

Právě šok z konfrontace s moderním Západem je fenoménem, s nímž se muslimská společnost až do současnosti není schopna vyrovnat. Posvátná islámská tradice vyhláší požadavek na dokonalost, převahu a nadvládu islámu jako nejdokonalejšího náboženství, ale životní zkušenost ukazuje, že muslimské země jsou ve všech ohledech zaostalé a neschopné se modernímu Západu vyrovnat, natož se mu otevřeně postavit.

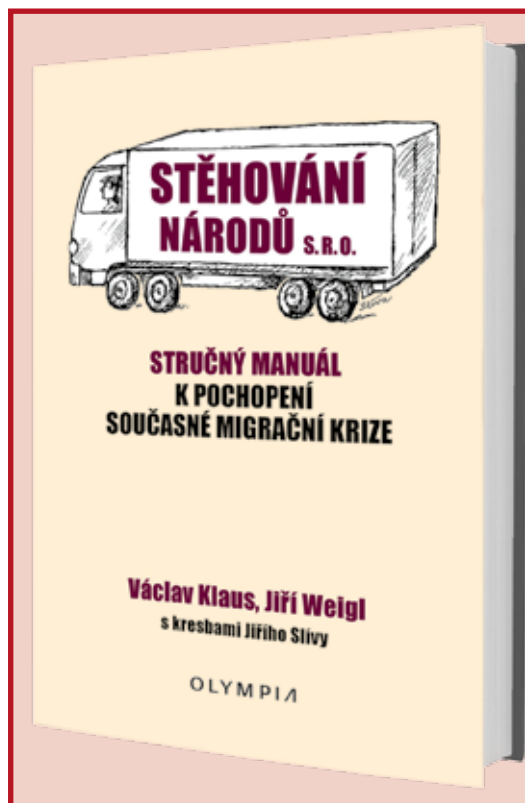
Tento do očí bijící rozpor již po dvě století nedává spát věřícím muslimským vzdělancům. Otázka, kterou si kladou, zní – jak je možné, že společnost, která má nejdokonalší náboženství, podléhá nevěřícím, nad nimiž kdysi dávno v minulosti vítězila. Odpověď hledají opět v minulosti, současný úpadek si vysvětlují opuštěním principů idealizovaného islámu doby Prorokovy, a proto hlásají návrat ke kořenům islámu. Odtud islámský fundamentalismus, odtud snaha o návrat k tradici předků (salafija, arab. *salaf* = předek) a nakonec agresivní reakce vůči modernímu světu a Západu.

Je to duchovní vývoj v mnohém podobný křesťanské reformaci v 16. století, připomíná kořeny protestantismu, ovšem v islámském prostředí tento myšlenkový posun nevede k osvobození jednotlivce a vytvoření předpokladů pro nastartování společenského pokroku moderní doby. Naopak, stal se nástrojem radikální negace současnosti a bezperspektivní ničivé agrese vůči ostatnímu světu i muslimům samotným.

Uvedená specifika ukazují, že věřící muslimové a jejich komunity představují v evropském prostředí problematický, velmi obtížně integrovatelný element, který specifika této víry a z ní plynoucí tradice často vedou k odmítavému či nepřátelskému vztahu vůči moderní západní společnosti. Že mezi řadou vzdělaných nebo sekulárně orientovaných muslimů existují jiné tendence a snahy, je nepochybně pravdou, ale v rámci islámských ghett, izolujících se komunit a na půdě této víry je lze jen velmi obtížně naplnit.

Publikováno na internetovém serveru
Echo24.cz dne 19. listopadu 2015.

NOVINKA

Evropský kontinent, potažmo celá západní civilizace je v současné době konfrontována s krizí nevidaného rozsahu. Vše nasvědčuje tomu, že migrační katastrofa, která se na starý kontinent valí ze zemí rozvráceného Blízkého východu a severní Afriky, bude v příštích měsících a letech dramaticky nabývat na síle. Oproti všem vážným varováním zůstávají evropské elity vůči tomuto problému zcela netečné a pokračují ve svém – běžným občanům nijak neprosívajícím – summitování, které paradoxně posouvá jednotlivé evropské země blíže a blíže vážnému dramatu s nedozírnými a hlavně nevratnými důsledky.

Čím byla tato migrační krize způsobena? Potřebuje vůbec Evropa migranty z jiných světů a proč je jejich zvaní k nám hluboce amorální? Proč se vrcholným byrokratům z EU tato krize vlastně hodí? A co by se mělo stát, aby nedošlo na nejhorší?

Odpovědi na tyto a další otázky naleznete v nové knize Václava Klause a Jiřího Weigla „Stěhováním národů s.r.o.“ s podtitulem „Stručný manuál k pochopení současné migrační krize“ (2015). Tuto mimořádnou publikaci, která vychází ve zcela mimořádnou dobu, vydává nakladatelství Olympia a svými kresbami ji doplnil známý český kreslíř Jiří Slíva.

90 stran, 199 Kč.

objednávky na: www.iolympia.cz

Stav a perspektivy Evropy s ohledem na současné globální dění*

Václav Klaus

1. Téma k dnešní diskusi jste vybrali dávno před událostmi minulého týdne v Paříži, ty ho činí jen aktuálnější. Jsem věčný optimista, proto rád používám německý výrok „Optimismus ist Pflicht“, ale v tomto případě – mluvíme-li o Evropě – být optimistou je těžké. Výroky a chování evropských politiků po masakru v Paříži mou beznaděj jen zesilují. Bylo by proto naprosto nezodpovědné šířit jakákoli optimistická poselství. Na to máme naše nezodpovědné vlády. My máme povinnost vydávat poselství jiná – varovná a burčující.

2. Neměli bychom setrvávat v iluzích. Ona „úžasná“ 90. léta jsou over. To byla výjimečná a pravděpodobně neopakovatelná dekáda, umožněná mimořádnou kombinací příznivých faktorů. My, kteří jsme v té chvíli prožívali – v předcházejících čtyřech desetiletích neznámé, a proto velmi slibné – okamžiky svobody, jsme to mylně interpretovali jako změnu trendu celého 20. století. Dnešek prokazuje, že to nebyla změna trendu, že to byl pouze výkyv dlouhodobého trendu. (Mluvím o Evropě a Západu. Něco úplně jiného je, že u nás lidé v současnosti bez velkých protestů přijímají téměř neskutečnou dezinterpretaci tohoto období v provedení sobotkovsko-babišovsko-bělobrádkovského světa v koprodukcí se světem pravdoláskovským. Ti všichni používají sousloví 90. léta téměř jako nadávku.)

Okamžiky svobody, jsme mylně interpretovali jako změnu trendu celého 20. století. Dnešek prokazuje, že to nebyla změna trendu, že to byl pouze výkyv dlouhodobého trendu.

3. Tezi o výjimečnosti 90. let u nás, v Evropě a ve světě a o jejich nepokračování dnes je možné demonstrovat na vývoji v celé řadě oblastí:

a) *Je to předně ekonomika.* Na Západě, na Východě, ale i na Jihu (čili ve zbytku světa) to po pádu komunismu vypadalo na rezoltní vítězství trhu a na naprosté zprofano-

vání státu a smysluplnosti jeho zásahů do ekonomiky.

Dnešní realita je úplně jiná. Zažíváme nová vítězství státu, úřadů, byrokracie, úředníků a hlavně příčinu toho všeho – zažíváme posun ve sféře myšlení, které vede ke staronovému vítězství ideologie státního intervencionismu. Po spirále jsme se vrátili – pro nepesimisty se snad stále ještě teprve vracíme – velmi blízko k tomu, co jsme zažívali v minulosti. Nenechme se mýlit tím, že je dnešní symbolika a terminologie jiná. Podstata začíná být velmi podobná.

Nedošlo k tomu tím, že by proběhla nějaká hlasitá revoluce, resp. kontrarevoluce. Dostačující je ničivá politika malých kroků, tak typická např. pro chování dnešní české vlády. Dlouho jsem mával rukou a říkal, že je dobře, že tato vláda nic velkého nedělá. Mýlil jsem se. To malé stačí.

Místo demokracie přišla postdemokracie. Přišel nástup novodobého, moderního populismu a korporativismu.

b) *Je to i politika* – myšleno politika domácí či vnitrostátní. V 90. letech u nás došlo ke znovuzrození autentické parlamentní demokracie. Při prvních kontaktech se západní Evropou a Amerikou se nám zdálo, že tam tento typ demokracie opravdu funguje.

Dnes si to nemyslíme. Místo demokracie přišla postdemokracie, místo ideově definovaných politických stran na pravici a levici přišly nejasné, nedefinované, bezkonceptní, protože bezprogramové strany a hnutí. Dlouho jsme se tomu bránili, ale neubránili. Přišel nástup novodobého, moderního populismu a korporativismu. Tím nemyslím zrod dnešních údajně populistických stran a hnutí – těch, které adjektivem populistický nálepkuje dnešní mediální, intelektuální a politický evropský mainstream. Řadí mezi ně všechny ty, kdo se nehodí do jeho úzkých, politickou korektností vymezených škatulek. Daleko nebezpečnější populismus a korporativismus je však pevně zabudován do všech hlavních mainstreamových politických subjektů, do těch, které dnes dominují v Evropském parlamentu (i v parlamentu našem) a kterým místo programu a konstruktivních postojů stačí co nejhlasitěji a moralistickým tónem v hlase očerňovat své politické soupeře – a přitom naprosto

bezskrupulózně prosazovat své korporátní zájmy.

c) *Jsou to i ideologie*, nikoliv čistě politické, ale světonázorové. Jsme svědky toho, jak různé, rychle a důrazně se prosazující ismy (tedy na ideologie si hrající bojovníci proti svobodě, demokracii, řádu, tradicím) převrací hodnotový systém, boří tradice a zvyky, podkopávají ty nejdůležitější pilíře, na kterých byla vybudována Evropa (a celý Západ).

Sem patří ideologie politické korektnosti, humanrightismus (česky snad ideologie lidských práv, což je něco jiného než lidská práva), multikulturalismus, environmentalismus (který není ochranou životního prostředí), genderismus a feminismus (které nejsou ochranou žen), homosexualismus (což je něco jiného než homosexualita), islamismus (což není islám), transnacionalismus (což není liberálně chápaná otevřenost zemí vůči světu), chce se mi říci i europeismus (což není obrana Evropy a evropských hodnot a civilizace), atd. Tak beznadějně počátek 90. let nevy-
padal.

Bojovníci proti svobodě, demokracii, řádu převrací hodnotový systém boří tradice a zvyky, podkopávají ty nejdůležitější pilíře, na kterých byla vybudována Evropa.

d) *Je to i suverenita a svrchovanost zemí.* Na počátku 90. let jsme se radovali z toho, že jsme se vymanili ze sovětského impéria, ale dlouho nám ta radost nevydržela. Z unie sovětské jsme se dostali do unie evropské (strukturálně v mnohém podobné). Sdílená suverenita současnosti se v mnohém podobá omezené suverenitě za Brežněva. Paralelně s tím probíhá pře-

Probíhá přechod od internacionalismu založeného na intergovernmentální spolupráci zemí k transnacionalismu, který je verzí nedemokratického supranacionalismu.

chod od internacionalismu založeného na intergovernmentální spolupráci zemí k transnacionalismu, který je verzí nedemokratického supranacionalismu. To svět (a nás s ním) nevyhnutelně přivádí ke global governance, ke globálnímu vládnutí, které s vládnutím demokraticky vzniklé politické reprezentace nemá nic společného. Evropské supranacionalistické proce-

* Setkání Aquapalace VIP Clubu, Čestlice, 19. listopadu 2015.

sy jsou v tomto smyslu avantgardou těch globálních.

V éře globálního (či kontinentálního) vládnutí jsou vlády jednotlivých států pouze jakýmsi „národním komparzem“, od něhož se nečeká rozhodování, ale pouze schvalování.

Jsme svědky toho, jak v takové situaci málo záleží na výběru politiků v domácích volbách. V éře globálního (či kontinentálního) vládnutí jsou vlády jednotlivých států pouze jakýmsi „národním komparzem“, od něhož se nečeká rozhodování, ale pouze schvalování.

e) *Je to i mezinárodní politika.* Po éře studené války a tehdejší bipolarity světového uspořádání (existence dvou dominantních velmocí) nastala na počátku 90. let chvíle nejednoznačně definovaného world order. Toto uspořádání se však ukázalo být dočasné, byť se na počátku zdálo, že zjevná dominance USA bude zajišťovat jeho delší trvání. Ta však evi-

dentně skončila. Spojené státy se s tím neumějí smířit, a proto dělají kroky, které jsou křečovitě, neproduktivní a svět destabilizující – vyváží demokracii. Chtějí svět obrátit k obrazu svému, což nejde. Za hlavní prostor svých aktivit si vybraly Middle East (a i proto jeho faktický rozpad a proto dnešní běženci).

Dochází k absurdnímu vývoji. Logické by bylo chtít mít více méně *homogenní, monokulturní, vnitřně koherentní, nefragmentované* jednotlivé prvky světového řádu (tedy státy) a jejich co nejpřátelštější a neproduktivnější spolupráci ve světě, založené na plném respektu k mnohosti kultur, k náboženským a civilizačním odlišnostem jednotlivých zemí a regionů světa. V realitě je ale prosazován zcela nesmyslný a nelogický opačný postup – jednota a homogenita jednotlivých zemí je rozbíjena násilným prosazováním multikulturalismu a svět je naopak násilně homogenizován a univerzalizován prosazováním jednoho modelu demokracie, civilizace a lidských práv.

Dnešní migrační krize je toho dokonalým důkazem. Vývoz západní demokracie

(arabská jara) byl pokusem o prosazení univerzalistického modelu. Ten vedl k rozbití států Blízkého a Předního východu, severní Afriky a západní Asie, a k odchodu statisíců či milionů migrantů do zemí, které fungují. To bylo posíleno – na multikulturní bázi postaveným – zvaním migrantů do Evropy novodobými evropskými elitami.

Jednota a homogenita jednotlivých zemí je rozbíjena násilným prosazováním multikulturalismu a svět je naopak násilně homogenizován a univerzalizován prosazováním jednoho modelu demokracie, civilizace a lidských práv.

4. Nezmínil jsem mnoho důležitých věcí – Čínu, Indii a další BRICS země, Rusko a řadu dalších. To by bylo příliš dlouhé, to by celkový obraz spíše zatemňovalo, než projasňovalo. ■

KNIHA ROKU

Některé noviny a časopisy příležitostně oslovují autory z řad kulturní a společenské obce s otázkou, jaká publikace je v poslední době zaujala. I nám připadá zajímavé a žádoucí, aby liberálně konzervativní think tank, jakým Institut Václava Klause je, položil spřízněným autorům podobnou otázku: Jaká letošní kniha Vás nejvíce oslovila a proč?

Václav Klaus

Vybírám knihu Ladislavy Chateau „*Vlak do Výmaru: Volnost, rovnost a bratrství s Goebbelsem*“ (nakl. Host, Praha, 2013), která je unikátním popisem chování Francouzů v době druhé světové války. Při její četbě jsem si říkal, že se ti Čechové nechováli tak hrozně, jak si někdy sebemrskácky říkáme. A to tehdy byla Francie ještě půl století před svým zničením masovou migrací.

S velkým zpožděním jsem četl knihu Milana Knížáka „*Cestopisy*“ (nakladatelství Radost, Praha 1990), která popisuje jeho pobyt v USA na konci 60. let. Je to taková malá česká „On the Road“.

Milan Knížák

výtvarník

Konrad Paul Liessmann: *Hodina duchů – Praxe nevzdělanosti. Polemický spis* (Praha, Academia 2015). Tato kniha navazuje na předešlou *Teorii nevzdělanosti*. Liessmann si dobře uvědomuje, v jakém katastrofálním stavu je téměř veškeré školství, a je schopen přesně označit jeho chyby a omyly. Pohybují se mnoho let na vysokých školách u nás i v zahraničí a s Liessmannovými názory téměř bezvýtku souhlasím. Obě

Liessmannovy publikace by měly být pro učitele povinné.

Stanislava Janáčková

ekonomka

Letos mne zvláště oslovila kniha Nialla Fergusona „*Civilizace. Západ a zbytek světa*“ (Praha, Argo, Dokořán 2014). Překlad sice vyšel už v loňském roce, a anglický originál ještě nepočítal s migrační krizí, ale v dnešním kontextu je tato kniha o soupeření civilizací navýsost aktuální. Rozebírá kořeny kulturního, ekonomického i mocenského vzestupu západní civilizace – od jejího zrodu až po současnost. A bohužel také ukazuje, jak dnes Západ, a zejména Evropa, tyto kořeny opouští. Největším naším nebezpečím jsme my sami – nejenže své civilizační hodnoty dostatečně nehájíme, ale postupně se jich sami vzdáváme. Ve jménu pohodlí, státního paternalismu, sociálních jistot a života na dluh dovolujeme evropským „elitám“, aby nás vedly do slepé uličky.

Václav Junek

publicista

Z údajných rok co rok u nás vycházejících čtrnácti tisíc titulů není dost dobře možné

udělat si o jejich souborné kvalitě objektivní názor. Avšak proto, že jsem nucen číst hodně už z podstaty svého povolání, vím, že se aktuální česká literatura dělí na knihy hloupé, zbytečné, namyšlené, až příliš solitérní a na ty druhé. Těch je ovšem pramálo a mají zpravidla společné, že přicházejí důvodně a v pravý čas.

S rukopisem nazvaným „*Stěhování národů s.r.o.: Stručný manuál k pochopení současné migrační krize*“ jsem se nesetkal indiskretně, nýbrž z povinnosti – jako člen redakční rady Nakladatelství OLYMPIA, které jej připravuje do tisku. Z určitých důvodů znám patrně všechny předchozí práce Václava Klause i některé Jiřího Weigla a mohu tedy srovnávat je a zejména tento rukopis s prvně uvedenou množinou ostatní české literatury. Proto vím, že i zde autoři přicházejí s jím vlastní jistotou a důvodně přesvědčení o síle svého názoru v pravou chvíli s jasnou vizí poslední možné záchrany civilizované části Evropy a světa vůbec.

Klausův a Weiglův Manuál přesvědčí dosavadní váhavce, pseudomorální věrozvěsty a vůbec všechny podceňovatele vlny barbarství, která se na nás valí, o hloubce jejich omylu. Nejen pro svou věcnou, argumentační i literární hodnotu, přede-

vším pro tento potenciál je pro mne tato nanejvýš aktuální kniha Knihou roku už teď.

Jiří Brodský velvyslanec ČR v Dánsku

Zaujal mne dystopický román *M. Houellebecqa „Podvolení“*. Píše se rok 2022. Francie směřuje k občanské válce a v prezidentských volbách vítězí kandidát Muslimské jednoty, jehož ambicí je stát se prvním voleným prezidentem jednotného evropského státu zahrnujícího země kolem Středozevního moře. Ženy nejsou zvány na recepcce. Šaty a sukně zmizely. Na budově Sorbonny přibyla pozlacená hvězda a půlměsíc, profesori povinně konvertují k islámu. Jde o do krajnosti dotazenou realitu současného západního světa.

Kamil Janáček člen bankovní rady ČNB

John Kay: Other People's Money (London, Public Affairs 2015). Kniha známého dlouholetého komentátora Financial Times odpovídá na otázku, která téměř zmizela z diskusí v době po finanční krizi roku 2008. Např. analyzuje, zda vysoké oceňování finančního sektoru (jak společenské, tak materiální), je zasloužené. Výstižný je jeho postřeh, že „země může prosperovat jen tehdy, když má dobře prosperující finanční systém; to ovšem neznamená, že čím větší finanční sektor země má, tím je více prosperující“.

Úkolem finančního sektoru je zabezpečovat platby, poskytovat úvěry a kapitál podnikatelům, spravovat vklady a minimalizovat rizika. Avšak finanční instituce v posledních dvou dekádách se především zabývaly obchodováním s akciemi, dalšími aktivy a sofistikovanými produkty, které se vzdálily potřebám reálné ekonomiky. A pokud chtěly finanční instituce z těchto transakcí mít zisk, musely zvyšovat rizikovitost svých operací.

Dalším problémem je fakt, že finanční sektor je zprostředkovatel – banky alokují prostředky vkladatelům těm, kteří si půjčují, manažeři fondů investují peníze svých klientů. Tento vztah agent – principál musí být založen na důvěře, aby mohl fungovat. Ale krize tzv. „subprime hypoték“ ukázala, že dlouhý řetězec zprostředkovatelů, kteří se nezabývají problémem kvality úvěru, může být devastující. Kay poznamenává: „Lidé, kteří obchodovali s cennými papíry krytými hypotékami, věděli dosti o sekuritizaci, ale velmi málo o hypotékách, a ještě méně o nemovitostech a jejich kupcích.“ Používali sofistikované modely se stále horšími výsledky.

Jaké podle něj může být východisko? Vůbec ne více regulace (které je již nadbytek),

nýbrž změnit strukturu industrie. Rozbítkonglomeráty, jako je Citigroup a Goldman Sachs, a obnovit funkci specializovaných finančních institucí, a omezit objem aktiv, které mohou mít. Přístupovat k nezdaru finančních institucí jako k nezdaru nefinančních podniků: nesanovat je z veřejných prostředků. A rychle opustit nekritický náhled, že finanční instituce mají nějaké výjimečné postavení.

Jiří Svoboda režisér

Letos jsem z nově vycházejících knih četl jen dvě odborné knihy pro filmaře, ale z knihovny jsem vytáhl vizionářkou knihu *Samuela Huntingtona „Střet civilizací: boj kultur a proměna světového řádu“* (česky v nakladatelství Rybka, 2001). Divím se, že je v současných polemikách tak málo diskutována. K antagonistickému sporu kultur v nejširším smyslu je to jedinečný zdroj. A když jsem sáhl vedle, přečetl jsem i „*Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*“ téhož autora (česky rovněž v Rybka 2005). Kniha není jen o Americe, ale o ztrátě loajality ekonomických elit vůči zemím, v nichž žijí, o cíleném ničení vlastenectví. A do třetice strhující freska Normana Mailera „*Armády noci: historie jako román, román jako historie*“ (česky Brno, Jota 2011). Je překvapující, jak se od doby, o které Mailer píše, změnila americká veřejnost.

Jiří Weigl výkonný ředitel IVK

V letošním roce mě mimořádně zaujala kniha mladého izraelského historika *Yuvala Noaha Harariho „Sapiens – úchvatný a úděsný příběh lidstva“*, kterou v českém překladu Anny Pilátové vydalo v roce 2013 nakladatelství Leda. Autor velmi originálním a čtivým způsobem zkoumá historii lidstva od vzniku lidského druhu přes zásadní revoluční křížovatky a milníky jeho vývoje až do současnosti a k alternativám budoucnosti. S některými provokativními závěry, soudy či východisky nemusí čtenář vždy souhlasit, přesto však je tato kniha, která již byla přeložena do třiceti světových jazyků a stala se bestsellerem, velmi inspirativní potravou k přemýšlení o nás samých, minulosti i době, v níž žijeme, a o jejich smyslu.

Karel Dyba bývalý ministr hospodářství

Mimořádným zážitkem byla pro mě kniha české historičky *Evy Hahnové „Dlouhé stíny předsudků: Německé a anglické stereotypy o Česích v dějinách 20. století“* (Praha, Academia 2015). Měl by ji číst každý, kdo chce skutečně porozumět mentálnímu pozadí, včetně stereotypů o Česích a Československu v Německu a Velké Británii, které nakonec vedlo i k „Mnichovu 1938“. Hahnová, která

dlouhodobě žije v Německu a studovala ve Velké Británii, má evidentně správnou kvalifikaci k objevení práci tohoto typu. Text je navíc velice čtivý. Ke knize, která má i přesah do současnosti, se jistě budu vracet.

Petr Bystron předseda bavorské AfD, Mnichov

Hans-Werner Sinn: V pasti eura (Brno, CDK 2016). Kniha jednoho z nejvlivnějších ekonomů světa Hanse Wernera Sinna vysvětluje lehce a srozumitelně složité ekonomické souvislosti spojené se zavedením společné evropské měny. Sinn vysvětluje krok po kroku, jak se Evropa dostala do zajetí eura, objasňuje málo známá fakta o mechanismu tzv. targetových sald a nabízí také řešení problému. Útlá kniha se čte jedním dechem. Do češtiny ji s citem přeložil ekonom a bývalý ministr Karel Dyba.

Tomáš Břicháček právník a publicista

Z vážných titulů mě letos zaujala kniha *Romana Cílka „Běda tomu, kdo vyčnívá z řady“* (ČAS 2015). Autor se věnuje několika vybraným lidským příběhům obětí politických procesů let 1948 až 1953 a na jejich pozadí rozkrývá fungování komunistického represivního aparátu a jeho aktérů. Podrobně popsané jednotlivé kauzy, osudy perzekuovaných a jejich blízkých a na druhé straně pak vykreslení zvučely strůjců toho všeho bezpráví vyzdvihují zrudnost zločinů tehdejšího režimu lépe než jakékoli souhrnné historické studie či statistiky.

Z oddechovější četby bych doporučil první dva svazky „*Případů inspektora Rádlů*“ od *Marka Skřípského* (MOBA 2015) z plánované tetralogie. Jde o čtivé fiktivní příběhy z prostředí čs. kontrarozvědky z období první republiky, které se odehrávají na reálném historickém pozadí, a z nichž vyzraňuje vlastenectví a další konzervativní hodnoty.

Libuše Benešová literární historička

Nemohu pominout dvě knihy pojednávající o sebedestruktivním chování euroatlantické civilizace odehrávající se za hlasitého aplauzu mainstreamu – „*Teror ctnosti*“ od *Thilo Sarrazina* a teprve před několika dny vydanou „*Evropu na rozcestí*“ od biologa *Stanislava Komárka* (obě Academia, 2015). Obě knihy vycházejí ze shodného názorového a myšlenkového okruhu, ve výběru témat a často i argumentaci jsou si velmi blízko, znějí stejným varovným hlasem, jejich proč? je velmi důrazné. Politik Thilo Sarrazin je ke čtenáři velmi laskavý, píše srozumitelně, přehledně a čtivě, dobírá se nebo se o to alespoň snaží i nějakého závěru. Bohužel o knize Stanislava Komárka se toto neřadí jednoznačně říci, jeho terminologické novátorství však pobaví. ▶

V roce velkého výročí upálení Jana Husa jsem s chutí sáhla po nové knize kunsthistoričky Mileny Bartlové „Pravda zvítězila. Výtvarné umění a husitství 1380-1490“ (Praha, Academia 2015). Ze školního vzdělání si přinášíme, že husitství je výtvarné umění nejdou dohromady, husitství je známo spíše svým obrazoborectvím než významnými výtvarnými díly. M. Bartlová přináší na obrazoborectví nový pohled, ukazuje, že kritika náboženských obrazů pochází již z předhusitského období, že řada děl předhusitských zanikla nikoliv svévolnými činy husitů, ale i nešťastnou událostí v husitských válkách, a že i husitské umění se stalo obětí za rekatolizace. V knize je bohatý obrazový materiál ukazující, že i v husitském období významná díla přece jen vznikla.

Jan Sechter
velvyslanec ČR v Rakousku

Eva Hahnová: *Dlouhé stíny předsudků. Německé a anglické stereotypy o Čechách v dějinách 20. století* (Praha, Academia, 2015). Kniha je průvodcem německým a britským prostředím putujícími mýty a stereotypy, které provázejí české dějiny. Autorka přesvědčivě a na základě řady méně známých pramenů dokládá jejich kontinuitu a modifikaci od 19. století až k dnešku. Kontinuita stereotypů východní Evropy jako společenství chaotických lidí neschopných řídit vlastní nové státy se v mnohém prolíná se symboly zla, ať již ve „vyhnání“ nebo jeho personifikaci, zejména v postavě prezidenta Beneše. Češi, kteří nepodporovali cíl německé a rakouské politiky zrušit dekrety, jsou líčeni jako dědicové komunismu, nacionalismu, xenofobie. Když to nestačí, použije se ta či ona karikatura husitů či údajně panslovanské myšlenky Palackého. Autorka se také zajímavým způsobem dotýká i soudobého problému transformace protičeských předsudků do nadnárodního prostředí a konstatuje, že historický výzkum na jejich zvládnutí nestačí.

Václav Pavlíček
profesor Právnické fakulty UK

V souvislosti s letošním výročím mezi řadou publikací mne zaujal sborník „Jan Hus – 600 let od smrti“ (IVK č. 21/2015) mnohostranným pohledem na tuto výjimečnou osobnost české historie. Vrátil jsem se také k novému čtení Masarykovy „České otázky“ a některých dalších prací o významu Husa a husitství. Logicky z těchto zdrojů vyšel Masarykův program obnovy samostatné české státnosti v podobě Československa (Washingtonská deklarace).

Tomáš Haas
publicista

Kniha, od které jsem se nedokázal odtrhnout a stále se k ní vracím, je soubor ana-

lytických článků o britské politice: „The Coalition Effect, 2010–2015“ (Koaliční efekt 2010–2015). Je dílem 17 autorů, jejich editory jsou Anthony Seldon a Mike Finn a vydal jí Cambridge University Press (2015). Je poutavým a velmi iluminujícím pohledem, vlastně sbírkou pohledů z různých pozic a různých aspektů na období první vlády Davida Camerona – první koaliční britské vlády od druhé světové války. Cameronova navazující vláda, která se může stát poslední vládou Velké Británie jako soustátí Anglie, Walesu, Skotska a Severního Irsku a poslední vládou Velké Británie jako člena Evropské unie. Skotský separatismus je po referendu v roce 2014 stále velmi silný a nechuť k Evropské unii a její politice stále roste.

Kniha „The Coalition Effect, 2010–2015“ popisuje efekt koalice na konzervativní stranu, na britskou ekonomiku, politiku, zahraniční a evropskou politiku, na domácí politické otázky a na britskou společnost. Pro nás, pro které je koaliční vládnutí především dané naším volebním systémem, je kniha o efektu koaličního vládnutí na tradiční demokracii Velké Británie zvláště zajímavá. Proto ji českému čtenáři vřele doporučuji, a lituji, že ještě nemáme český překlad.

Michal Semín
publicista, Akce D.O.S.T.

Migrační tsunami, spojené s pronikáním islámu a zcela odlišných kulturně-civilizačních vzorců chování do Evropy, ukazuje v plné nahotě skutečný stav západní společnosti, respektive jejích politických a intelektuálních elit. Nedostatek ochoty či schopnosti bránit svá území má jistě více příčin. Těžko však popřít, že mezi ty hlavní patří ztráta sounáležitosti s dědictvím našich předků. Postmoderním myšlenkovým chaosem dezorientované elity, pro níž jsou nejvyššími hodnotami tolerance a inkluзивita, nejsou schopny rozpoznat aktuální nebezpečí stále více pravděpodobné ztráty svobod, jimiž se jindy tak rádi zaštiťují.

Důkladnou analýzu tohoto stavu a především jeho myšlenkových předpokladů předkládá ve své knize „Proti inkluзивitě – jak režim diverzity zploštuje Ameriku a Západ a co s tím“ (2015) americký sociální filozof James Kalb, autor neméně zdařilé publikace „Tyranie liberalismu“. Kalb ukazuje, jak idea multikulturní a světonázorové inkluзивe – zvláště když se stane vůdčí ideou společenského života – systematicky ničí přirozené a předchozími generacemi osvojené modely lidského soužití a zbavuje člověka tolik potřebného smyslu identity a strukturované životní orientace. Ze společnosti, založené na přirozené různosti a odlišnosti individuálních i kolektivních identit, vzniká pod diktátem

„boje proti diskriminaci“ masa vykořeněných a tedy i snadno manipulovatelných jedinců. Režim, zaštiťující se diverzitou, tak paradoxně končí v tupé vše nivelizující totalitě.

Doufejme, že se Kalbova kniha dočká svého českého překladu. V zemi, v níž o našich osudech rozhodují lidé jako Jiří Dienstbier nebo Anna Šabatová, je takových publikací zapotřebí dvojnásob.

Alexandr Tomský
politolog

Michael Burleigh: *Earthly Powers: Religion & Politics from The French Revolution to The Great War* (Harper/Collins, 2005). Hutné dílo významného anglického historika popisuje politická náboženství čili humanistické kultury, zbožštění člověka a snahy měnit společnost politikou a sociálním inženýrstvím. Analyzuje filozofy osvícenství, náboženské kořeny jakobínské, marxistické, socialistické, nacionální i liberální ideologie a politiku církvi vůči nepřátelským vládám i souputnictví „trůnu a oltáře“. Cenná připomínka dneška, kdy opět šílí kult univerzální lidské důstojnosti a práv. Má vyjít napřesrok česky.

Petr Žantovský
publicista

Thilo Sarrazin: *Teror ctnosti* (Academia, 2015). Autor, přední německý ekonom, sice vetknul knize podtitul „O hranicích názorové svobody v Německu“ a zabývá se mediální smrtí, která se mu na hlavu sesypala po vydání „politicky nekorektní“ knihy „Německo páchá sebevraždu“, ale vše, co napsal, můžeme směle aplikovat na zkušenosti z Česka. Zobecňuje jednotlivé prvky, příčiny i dopady mediální kampaně a naprosto otevřeně odhaluje pokrytectví dnešní levicově liberální společnosti, jejímž hlavním heslem se stalo, byť nevysloveně, ale všudypřítomně, heslo: kdo nejde s námi, jde proti nám. Jednoznačně kniha roku 2015.

Konrad Paul Liessmann: *Hodina duchů: Praxe nevdělanosti* (Academia, 2015). Po vynikajících knihách „Univerzum věcí“ a hlavně „Teorie nevdělanosti“ je tu další polemický spis rakouského filozofa, popisující praxi nevdělanosti, která je logickým vyústěním rozloženého a nefunkčního formalizovaného školství, v němž mnohem větší roli než skuteční vzdělanci mají, jak autor píše, „výzkumníci vzdělání, experti na vzdělání, agentury, testující instituty, lobbisté a v neposlední řadě vzdělanostní politici všech frakcí.“ Smutný, ale velmi realistický obraz toho, v čem žijeme, toho, co jsme dopustili.

Niall Ferguson: *Civilizace: Západ a zbytek světa* (Argo, Dokořán, 2014). Autor, od ně-

hož jsme četli třeba „Válku světa“, „Vzestup peněz“ či „Velký úpadek: Rozpad západních institucí a ekonomik“, si v Civilizaci klade otázky, které nabývají v dnešním kontextu obzvlášť hrozivé dimenze: jaký bude vývoj západní civilizace, zda si udrží svou dosavadní dominanci v konfliktu s asijskými ekonomickými tygry a hlavně s fundamentálním islámem, a pokud ano, jakou cenu za to bude muset zaplatit. Ferguson je britský konzervativní historik, jeho manželka je Ayaan Hirsi Aliová, bývalá poslankyně nizozemského parlamentu za pravicovou Lidovou stranu pro svobodu a demokracii. To je ta žena, která napsala scénář k filmu Submission, varovně pravdivému svědectví o islámu, za něj jeho režisér Theo van Gogh zaplatil životem.

Stanislav Příbyl církevní právník

Moji pozornost upoutal nový soubor esejů *Stanislava Komárka*, nazvaný „Evropa na rozcestí“, který čerstvě vydalo nakladatelství Academia (2015). Komárkův literární a vůbec myšlenkový styl je velmi samorostlý, rozkošatělý, prozrazující všestrannou erudici a obrovskou sečtělou, odhalující neotřelou souvislost a prostý intelektuálních klíšů. Pozváním k četbě Komárkovy knihy o našem kontinentu může být třeba tento citát: „Někdejší Sovětský svaz připomíná Evropská unie celkem zákonitě v mnoha ohledech – také se jedná o velké, etnický různorodé impérium, byrokraticky spravované, s obrovskou inercií. Zcela podobně se věnuje bizarně detailnímu řešení marginálních problémů, už proto, že na ty centrální si prostě netroufne a přechází je mlčením“ (s. 367).

Jan Kříž advokát

Mé pracovní vytížení mi umožňuje číst literaturu, resp. to co jsem ochoten a připraven literaturou nazývat (tj. např. nikoliv pokleslá slohová cvičení pana Viewegha a podobných experimentátorů), ale někdy se rád vracím k absolutní klasice, kde se snažím načerpat alespoň zčásti přiměřenou míru životního optimismu a balancu. Sáh jsem proto v minulých dnech a týdnech po delší době opět po vzácném díle *Patricka Ryana* „*Jak jsem vyhrál válku*“ (Praha, Knižní klub 2012). Tato četba nejen potěší duši dokonalým jazykem, smyslem pro humor, nadsázkou a nadhledem, ale také nás v naší dané situaci smíří s tím, jak my (všichni Evropané) naši válku stejně vesele a bezstarostně prohráváme – resp. již jsme prohráli.

Ladislava Chateau literární publicistka, Paříž

Především mne velice potěšila kniha *Josefa Vojvodíka* a *Marie Langerové* „*Patos v českém umění, poezii a umělecko-estetickém myšlení čtyřicátých let 20. století*“, která patří k nejpozoruhodnějším nakladatelským počínům v poslední době (Argo 2014). Hlavními postavami Patosu jsou dvě významné osobnosti historie umění – Růžena Vacková a Pavel Kropáček –, jejichž osobní příběhy spojuje vášeň a utrpení. Autoři prozkoumali obrovské množství pramenů a vyložili je z nového pozoruhodného úhlu a některé, zdá se, využili vůbec jako první. Dílo vychází v době, kdy umělecké myšlení a estetické citění je čím dál více odosobněnější, dokonce instrumentalizované. Ustavičně se zdůrazňuje růst, výkonnost, specializace a rychlost,

což má neblahý vliv nejen na umění a jeho estetickou hodnotu, ale na lidský život a svět lidí vůbec.

Další dílo, které mne velice potěšilo, je soubor téměř všech článků, esejů a úvah exilového novináře A. J. Liehma, které pod pseudonymem Dalimil pravidelně publikoval v letech 1971 až 1989 převážně v exilovém časopise *Listy*. Tyto texty, které vyšly v knižní podobě s názvem „*Názory tak řečného Dalimila*“ (Dokořán 2014), nejsou ani zdaleka pouze ilustrací své doby. Naopak. Převážná většina z nich je stále aktuální, dokonce možná mnohem více, než by si mnozí přáli. Na závěr jen namátkou cituji: „Možná, že svět relativity bude jednoho dne opět nahrazen světem nové jediné pravdy. Ty zítřky budou možná zpívat, ale zároveň budou znamenat konec dobrodružství románu. Do té doby, ať to dopadne jakkoliv, mohou romanopisci ještě psát...“ A pro úplnost jen dodávám, že A. J. Liehm byl letos mezi těmi, které prezident republiky poctil svým vyznamenáním.

Ivo Strejček člen správní rady IVK

Jiří Štaif: František Palacký, život, dílo, mýtus (Praha, Vyšehrad 2009). Kniha umožňuje studovat myšlenky a činy Palackého – politika, nadaného výjimečnou imaginací a předvídavostí. Nabízí inspiraci při sledování, s jakou pokorou a důsledností převzal dominantní společenskou roli v procesu dotvářejícím Čechy ve světoznámý a sebevědomý politický národ a přehledným způsobem seznamuje s fascinujícím vědeckým dílem Palackého, jeho přínosem české historické vědě a jeho výkladem českých dějin. Umožňuje sledovat, jak zásadně ze svých politických i vědeckých po-

NABÍZÍME

Jan Hus

600 let od smrti

Jiří Svoboda
Jan Blahoslav Lášek
Jiří Hanuš
Jiří Weigl
Václav Klaus
František Šmahel
Petr Čornej
Ladislava Chateau
Stanislav Příbyl
Zdeněk Uhlíř
Ivo Strejček

Publikace č. 21/2015

instit^{ut}
VÁCLAVA
KLÁUSE

IVK nabízí sborník „Jan Hus – 600 let od smrti“, do něhož přispěli **Jiří Svoboda, Jan Blahoslav Lášek, Jiří Hanuš, Jiří Weigl, Václav Klaus, František Šmahel, Petr Čornej, Ladislava Chateau, Stanislav Příbyl, Zdeněk Uhlíř** a **Ivo Strejček**. V přílohách jsou úvodní kapitola z Husova latinského spisu „O Církvi“, dvě kapitoly z „Knižek o svatokupectví“ a dva dopisy z Kostnice. Předmluvu napsal **Václav Klaus**.

118 stran, 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

zic přispěl Palacký k utváření a posilování národního sebevědomí a jak svým dílem ovlivnil uvažování následujících generací. V průběhu četby vás mnohokrát napadne, co by nám František Palacký, vlastenec tak usilovně pracující pro svůj národ, řekl dnes, v době, která pojmy vlast a národ opovrhne a jejich obsah cíleně ničí.

Tomáš Chalupa bývalý ministr životního prostředí

Druhá encyklika papeže Františka *Laudato si'* oslovuje tzv. mainstreamovým tématem ekologické krize a klimatu. Moderní slova typu „integrální, ekologická konverze, udržitelný rozvoj“ připomínají jazyk televizních celebrit a ambici zbavit se naftalinového oděru předchůdců. Snaha o větší atraktivnost církve v dnešní době je asi správná. Nejen tato encyklika však vyvolává otázku, zda cílem „modernizace“, resp. formulace postojů podle toho, „jak se je chce slyšet“, má být přeměna církve na kapelu populární hudby v čele s popstar. A zda je to dobře. Nejen pro církve samu.

Jan Skopec Institut Václava Klause

V letošním roce mě nejvíce zaujaly dvě knihy spojené s jednou výraznou osobností české kultury, prof. Milanem Knížákem. První z nich je kniha napsaná samotným prof. Knížákem – „25 let v pichlavém sametu“, která přináší vzpomínky autora nejen na unikátní a překotný vývoj naší země po listopadu 1989, jehož byl Milan Knížák – zejména jako rektor AVU a později i jako dlouholetý ředitel Národní galerie – aktivním a výrazným účastníkem a spoluvůdčem.

Druhou knihou je publikace vytvořená kolektivem autorů IVK „Fenomén Knížák“ (Grada 2015), vzniklá u příležitosti 75. narozenin prof. Milana Knížáka. Tato publikace obsahuje nejen vybrané Knížákovy politické texty, úvahy o umění, básně a další ukázky umělcovy rozmanité tvorby, přináší i texty o Milanu Knížákovi z pera prezidenta Václava Klause, Jiřího Weigla, Ivo Střežky a Ivany Kyzourové. Obě knihy dokládají neuvěřitelnou různorodost aktivit Milana Knížáka a obě knihy potvrzují, že pro jasné a zřetelně pravicově uvažujícího Milana Knížáka je základním kompasem a základní hodnotou svoboda člověka.

Zdeněk Koudelka právník

Eva Semotanová, Jiří Cajthaml a kol.: *Akademický atlas českých dějin* (Praha, Academia 2014). Atlas není klasickou knihou, ale je významným dílem. Psaný text nemá schopnost zřetelně vyvolat ve čtenáři vjem, jak Čechy, Morava či Evropa v určité epoše vypadaly. Historický atlas tuto

schopnost má. Atlas dokazuje, že klasické pomůcky pro výuku jsou správné. Bylo utrpením sledovat produkci různých historických atlasů, které vznikly především překlady amerických proveniencí. U nich bylo zřejmé, že střední Evropu vnímají jako jakýsi nedůležitý appendix. Bylo těžké sledovat, jak v těchto atlasech byly zachyceny Čechy, Morava a Slezsko v hranicích, které nikdy neměly či je měly v jiných historických obdobích. Nový atlas je dílo, které si neplete Čechy s Moravou. Obsahuje též řadu statistických údajů o obyvatelstvu, hospodářství, církvích a politickém životě. Je to užitečné dílo, které nebude dlouho překonáno.

František Mikš CDK

Petr Fiala: *Na konci bezstarostnosti* (Barrister & Principal, 2015). Kniha vznikla přepracováním esejů známého politologa publikovaných převážně v revue *Kontexty*. Jejich tématem je krize Evropy a oslabení Západu, a také výzvy, před kterými stojí naše evropská společnost. I když eseje vznikaly již od roku 2011, události posledních měsíců a týdnů dávají autorovi za pravdu a činí jeho knihu mimořádně aktuální. I proto, že se mezitím stal aktivním politikem a předsedou Občanské demokratické strany. Názorové vyhraněná, inteligentní a čtivá kniha.

Marek Louček Institut Václava Klause

Z knih o migraci je mimořádně aktuální kniha profesora ekonomie Oxfordské univerzity Paula Colliera „*Exodus: Jak migrace mění náš svět*“ (Oxford – New York, Oxford University Press 2013). Z českých překladů by neměla zapadnout kniha profesorů ekonomie Harvardovy univerzity Carmen Reinhartové a Kennetha Rogoffa „*Tentokrát je to jinak. Osm století finanční pošetilosti*“ (Praha, Argo, Dokořán 2013). Jde o vynikajícího průvodce dějinami finančních krizí. Poučením z historie je, že i když se instituce a tvůrci hospodářské politiky zlepšují, stále bude tady nutkání zkoušet, kam až lze zajít. Stejně

jako jedinec či firma může zbankrotovat, ať je jakkoli bohatý, rovněž jakýkoli systém se může zhroutit pod tlakem chybné politiky, ať už je jakkoli důmyslně regulován.

Filip Šebesta Institut Václava Klause

Knihou, která mne letos nejvíce oslovila, byla publikace německého politika SPD (!), ekonoma a bývalého státního úředníka Thilo Sarrazina „*Teror ctnosti*“ (Academia 2015). Jde o výraznou a svébytnou výpověď o době, v níž žijeme, a zejména o stavu, v němž se nachází Německo. Sarrazin, který trvá na svých názorech a většinou se tak pohybuje mimo stále úžeji vymezený mainstream (a je díky tomu médií a elitami patřičně nálepkován), se vyjadřuje nejen k problému politické korektnosti, jak by se mohlo jevit z názvu knihy. Popisuje své peripetie a tlak, který byl na něj vyvíjen po vydání knihy „*Německo páchá sebevraždu*“ a odhaluje tak klima, ve kterém se (ne)odvíjí německá veřejná debata. Snaží se demaskovat zázemí a výchozí pozice novinářů. Ti jsou podle něj už z podstaty levicoví a většinou i nalevo od svých čtenářů a diváků. Nejaktuálnější jsou ale v kontextu doby jeho teze k otázce multikulturalismu a (ne)asimilace imigrantů. Sarrazin se jako obvykle s pruským pedantismem vše snaží podpořit daty a jeho závěry jsou tak jen velice těžko zpochybnitelné.

Hana Lipovská ekonomka, Masarykova univerzita

Z beletristické knihovny mě letos nejvíce oslovila kniha Yannick Grannecové „*Bohyně malých vítězství*“ o životě velkého matematika, brněnského rodáka, Kurta Gödela. V rámci letošní české ekonomické literatury výrazně vyniká monografie Stanislavy Janáčkové „*Lesk a bída měnové politiky*“ (IVK, 2015), která shrnuje chování centrálních bank během Velké recese. Pro sebe jsem letos objevila osm let starou biografii Ludwiga von Misese „*Mises: The Last Knight of Liberalism*“ od německého „Rakušana“ Jörga Hülsmana.

Předplatné na rok 2016

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvkc.cz